Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 198/2025 vp

Perustuslakivaliokunta 11.3.2026

Erityisasiantuntija Laura Lassila

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Esityksen taustasta ja tavoitteista

- Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa viranomaisten välistä tietojen vaihtoa rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi.
- Tiedonvaihdon sujuvoittaminen vankilaturvallisuuden ylläpitämiseksi
  - **Rikosseuraamuslaitosta** koskevat ehdotukset
- Tiedonvaihto työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseksi
  - **Ulosottoa, Verohallintoa ja työsuojeluviranomaista** koskevat ehdotukset
- Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä.

Tiedonvaihto vankilaturvallisuuden ylläpitämiseksi: Rikosseuraamuslaitosta koskevat ehdotukset

- Rikosseuraamuslaitos voisi pyytää keskusrikospoliisilta lausuntoa vankien tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavien työpaikkojen tai muiden toimintavelvollisuuspaikkojen mahdollisista yhteyksistä vakavaan tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen (uutta sääntelyä).
  - Olisi rajattu koskemaan vain työpaikkaa koskeviin tietoihin, eikä Rikosseuraamuslaitoksella olisi oikeutta saada yksittäistä henkilöä koskevia tietoja.
  - Rikosseuraamuslaitoksella ei kuitenkaan olisi oikeutta saada lausunnon antamiseksi käsiteltyjä tietoja, vaan Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien kannalta merkityksellistä olisi ainoastaan keskusrikospoliisin lausunnossaan antama tieto.
- Rikosseuraamuslaitoksella olisi oikeus saada tietoja ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmään rekisteröidyn maassa oleskelua ja maasta poistamista koskevasta asiasta myös silloin, kun kyse olisi tuomitusta, vangista tai tutkintavangista.

Tiedonvaihto vankilaturvallisuuden ylläpitämiseksi: Rikosseuraamuslaitosta koskevat ehdotukset

- Rikosseuraamuslaitoksen oikeutta saada sosiaalihuollon tietoja rangaistusajan suunnitelman laatimiseksi muutettaisi siten, että tiedot olisi mahdollista saada jo ennen täytäntöönpanon alkamista.
  - Ei laajentaisi saatavia tietoja taikka niiden käyttötarkoitusta.
- Rikosseuraamuslaitos voisi luovuttaa poliisille *tarpeellisia tietoja* vangin yhteyksistä vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.
  - Ehdotus täydentäisi voimassa olevaa 1 momentin säännöstä, jossa tietojen luovuttaminen on sidottu niiden välttämättömyyteen.
  - Luovutettavat tiedot olisi rajattu koskemaan vangin yhteyksistä vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Tiedonvaihto työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseksi: ulosottoa, Verohallintoa ja työsuojelua koskevat ehdotukset

- Ulosottorekisterin osalta tehtäisiin lakiin tarkennus muilta viranomaisilta saatujen tietojen tallentamisesta ulosottorekisteriin.
- Ulosottomiehen mahdollisuutta luovuttaa omasta aloitteestaan tietoja esitutkintaviranomaisille selkeytettäisi ja siihen lisättäisi työperäistä hyväksikäyttö koskevat rikosepäilyt.
- Verohallinto voisi luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja työsuojeluviranomaiselle myös työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen sekä työolosuhteiden ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvomiseksi.
- Verohallinnolle ehdotetaan lisäksi mahdollisuutta luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja esitutkintaviranomaisille silloin, kun kyse olisi työperäistä hyväksikäyttö koskevista rikosepäilyistä.

→ Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen olisi sidottu *tietojen välttämättömyyteen*

Tiedonvaihto työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseksi: ulosottoa, Verohallintoa ja työsuojelua koskevat ehdotukset

- Esityksellä laajennettaisiin työsuojeluviranomaisen nykyistä oikeutta saada tietojoukko Verohallinnolta tilaajavastuulain noudattamisen valvonnan kohdentamista varten.
- Lisäksi työsuojeluviranomaiselle ehdotetaan oikeutta saada Verohallinnolta tietojoukko työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnan kohdentamista varten.
- Myös luovutettavien tietojen rajaamista täsmennettäisi.

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi